

Advies : Natuurtoets Beneluxstraat 4, Oisterwijk

Datum : 27 mei 2015
Opdrachtgever : Troboco Machines
Ter attentie van : de heer T. Brock
Projectnummer : 211x06739

Opgesteld door : Ineke Kroes
i.a.a. :

Bij ruimtelijke planvorming en ingrepen is het verplicht om een toetsing aan de natuurwetgeving uit te voeren. Middels een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de mogelijke effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt helder of het plan niet in strijd is met de natuurwetgeving.

Wettelijk kader; Natuurbescherming in Nederland

In Nederland is de bescherming van de natuur vastgelegd in de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en Faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese wetgeving (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn). Naast deze wetgeving vindt op rijksniveau, vanuit het Natuurbeleidsplan, een beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS wordt uitgewerkt op provinciaal niveau, in Noord-Brabant door de Verordening Ruimte.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. Het gaat hierbij om gebieden die vanuit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn aangewezen zijn (of worden) als Natura 2000-gebieden. Als er naar aanleiding van projecten, plannen of activiteiten significante risico's zijn op negatieve effecten, dienen deze risico's vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. De projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op beschermde natuur binnen een Natura 2000-gebied, of een Beschermd Natuurmonument, zijn vergunningsplichtig.

Rijksbeleid, provinciaal beleid en gemeentelijk beleid

Voor de provincie Noord-Brabant is het rijksbeleid uitgewerkt in het provinciaal beleid, in de Verordening Ruimte. Hierin wordt onder andere de EHS verder uitgewerkt. De EHS is een robuust netwerk van bestaande natuurgebieden, gebieden met nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen deze gebieden.

Verder behoren ook beheersgebieden voor agrarisch natuurbeheer tot de EHS. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels deze Verordening Ruimte en door de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet regelt de bescherming van planten- en diersoorten en heeft als doel behoud van biodiversiteit. De wet bestaat uit een algemene zorgplicht voor alle in het wild levende inheemse soorten. Daarnaast is er een aantal verbodsbepalingen opgenomen die gelden voor

beschermde soorten, waarbij de beschermingsgraad van de soort bepalend is voor de mate van bescherming.

Zorgplicht houdt in dat een initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade op aanwezige soorten te voorkomen, of zo veel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het voorkomen van verontrusting in kwetsbare perioden (winterslaap, voortplantingstijd en afhankelijkheid van jongen). De zorgplicht geldt overal in Nederland, voor alle planten en dieren, ook als er een vrijstelling of ontheffing is verleend.

De verbodsbepalingen gelden voor beschermde soorten en hun vaste rust- en verblijfplaatsen. Beschermde soorten zijn aangewezen in 3 tabellen, te weten: algemene beschermde soorten in Tabel 1, overige soorten in Tabel 2, en zwaar beschermde soorten in Tabel 3. Verder zijn alle vogels en hun bewoonde nesten beschermd. Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit Tabel 2 en Tabel 3, en met vogels. Voor vogels is een lijst opgesteld van jaarrond beschermde nesten, en vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Bij ruimtelijke ingrepen geldt voor soorten uit Tabel 1 een vrijstelling voor de verbodsbepalingen.

Als er in het onderzoeksgebied beschermde soorten voorkomen die niet onder de vrijstelling vallen, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Werkwijze natuurtoets

In de natuurtoets zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en Faunawet, de Natuurbeschermingswet en de planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het ministerie van LNV van september 2009.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is door een ecooloog van BRO een verkennend veldbezoek gebracht aan het onderzoeksgebied. Mogelijke standplaatsen van beschermde planten en verblijfplaatsen van dieren zijn onderzocht. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens, zoals provinciale natuurgegevens en algemene verspreidingsatlassen. Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten op de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het onderzoeksgebied

Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied betreft de percelen 3801 en 3311 achter de bebouwing van het adres Beneluxstraat 4, Oisterwijk. Het gaat hierbij om het voormalig gasstation (perceel 3801) en zijn toegangsweg (perceel 3311). Het terrein van het voormalig gasstation, perceel 3801 is aan verschillende zijden met bomen van de aangrenzende percelen afgescheiden. Het perceel 3311 betreft een smal straatje wat toegang geeft tot het gasstation.

Het onderzoeksgebied ligt op een industrieterrein, in de kern, aan de noordzijde van Oisterwijk. Aan alle zijden is het onderzoeksgebied omringd door industrie. De Amersfoortcoördinaten van het midden van de locatie zijn X= 141.677, Y= 399.494. De ligging van het onderzoeksgebied is te zien in afbeelding 1.

Afbeelding 1: Ligging van het onderzoeksgebied (bron luchtfoto: Google Maps)

Huidige situatie

Het onderzoeksgebied ligt op het industrieterrein Kerkhoven, in de kern van Oisterwijk. Het onderzoeksgebied wordt ingesloten door bedrijfsgebouwen en parkeerplaatsen. Er staat een aantal bomen (m.n. Witte Abeel) op het terrein. De ondergrond is deels bestraat, en deels lage ruigtevegetatie. De afbeelding 2 en 3 geven een impressie van de huidige situatie.

Afbeelding 2: Bomen aan de westzijde, op het onderzoeksgebied (foto links) en braakliggend terrein op het noordelijk deel van het onderzoeksgebied (foto rechts)

Toekomstige (geplande) situatie

De wens is om het gehele perceel te bebouwen en daarmee aan te sluiten op de bestaande bebouwing aan de Beneluxstraat, Industrielaan en Schijfstraat. De bomen gaan daarmee verdwijnen.

Afbeelding 3: Perceel 3311, de toegangsweg (foto links) en braakliggend terrein aan de oostzijde ,op het onderzoeksgebied (foto rechts)

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het onderzoeksgebied ligt buiten de invloedssfeer van door de natuurbeschermingswet beschermde gebieden. Het dichtstbijzijnde wettelijke beschermde natuurgebied, "Kampina & Oisterwijkse Vennen", ligt op ca. 1,5 km ten zuidoosten van het onderzoeksgebied. Gezien deze afstand en de beperkte omvang van de ontwikkeling hoeft in het plan geen rekening te worden gehouden met wettelijke gebiedsbescherming.

Planologische gebiedsbescherming

Het onderzoeksgebied ligt geheel buiten de EHS of provinciale gebiedsbescherming, zoals deze is vastgesteld in het Natuurbeheersplan 2013 provincie Noord-Brabant. Door de ontwikkeling zullen geen wezenlijke kenmerken van de provinciale groenstructuur worden aangetast. In de planvorming voor het gebied hoeft geen rekening gehouden te worden met planologische bescherming van natuurwaarden.

Toetsing Flora- en Faunawet

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten zijn aangetroffen. Het onderzoeksgebied bestaat deels uit bestrating en deels uit braakliggend terrein wat sterk vergrast is, en waarop plekgewijs wat ruigtevegetatie en wat eenjarige opslag van de aanwezige bomen is ontstaan. Gezien deze omstandigheden mag het voorkomen van beschermde vaatplanten worden uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Op het onderzoeksgebied zijn geen grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Het terrein leent zich niet voor grondgebonden zoogdieren. Er kunnen wellicht een paar kleine algemeen be-

schermde diersoorten van beschermingsniveau 1 van het gebied gebruikmaken, zoals huisspitsmuis etc.

Voor de genoemde soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige dieren. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van dieren te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig. Sporen van strenger beschermde soorten (Tabel 2 en 3) zijn op de locatie niet aangetroffen.

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen. De omgeving van het onderzoeksgebied leent zich voor vleermuizen. Er zijn in de omgeving lijnvormige elementen, er is open water in de buurt (de Voorste Stroom), en er zijn dikke bomen in de omgeving. Het onderzoeksgebied zelf is deels braakliggend open terrein en deels begroeid met bomen. Deze bomen zijn echter zodanig gesitueerd dat ze in geen geval onderdeel uitmaken van een lijnelement of vliegroute.

Mogelijk zou het een klein foerageergebied kunnen zijn. Echter, in de directe omgeving van het onderzoeksgebied zijn in ruime mate bomen aanwezig die het mogelijk verlies van dit kleine foerageergebied kunnen opvangen. Er gaat in geen geval zoveel foerageergebied verloren dat dat van invloed zou kunnen zijn op de vleermuizenstand ter plekke.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied enkele foeragerende roeken aangetroffen, en een paar houtduiven.

Het veldbezoek is uitgevoerd buiten het broedseizoen. Er zijn in het onderzoeksgebied geen roekennesten aangetroffen (zie bv. Foto 7). Wel is er in het onderzoeksgebied in een van de bomen een groot nest, waarschijnlijk een eksternest, aangetroffen. Er zijn in de bomen geen holtes aangetroffen. De boomsoort leent zich ook niet echt voor holtennesten. Het gaat om zacht, snelgroeiend hout.

Het bestrate deel van het onderzoeksgebied leent zich uiteraard niet voor nesten. Er is wel groen en er is een aantal bomen dat gaat verdwijnen door de ingreep. En hoewel in deze bomen slechts één nest is aangetroffen, zijn broedende vogels wel te verwachten binnen het onderzoeksgebied.

Effectenbeoordeling

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten is het nest, inclusief de functionele leefomgeving, jaarrond beschermd. Dit zijn een aantal roofvogels, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten. Ten slotte is er een categorie nesten van vogelsoorten, bijvoorbeeld de roek, die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). Uit het bronnenonderzoek is niet gebleken dat er in de directe omgeving jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn.

Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaatsvinden dient het aanwezige groen vooraf en tijdens de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te zijn voor broedende vogels. Dit kan door

het kappen van bomen en het verwijderen van de aanwezige struiken voorafgaand aan het broedseizoen.

Vissen, amfibieën en reptielen

In het onderzoeksgebied of in de directe nabijheid daarvan is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van vissen en van voortplantingsplaatsen van amfibieën kan worden uitgesloten. Het groen in het onderzoeksgebied kan deel uitmaken van het landhabitat van amfibieën. Het zal hierbij gaan om leefgebied van algemene soorten zoals gewone pad en bruine kikker. Het voorkomen van strenger beschermde amfibie- en reptielensoorten is op basis van habitatvoorkeur en verspreidingsgegevens redelijkerwijs uit te sluiten.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het onderzoeksgebied weinig waarde door het ontbreken van geschikte biotopen en vegetaties. Het voorkomen van strenger beschermde ongewervelde soorten (Tabel 2 en 3) is met voldoende zekerheid uit te sluiten omdat dergelijke soorten zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving stellen.

Conclusies en aanbevelingen

- In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Er zijn echter geen specifieke maatregelen nodig voor vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, vissen of amfibieën en reptielen, of ongewervelde diersoorten.
- Over het algemeen is het zo dat nesten van de meeste soorten vogels uitsluitend beschermd zijn gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Door de werkzaamheden buiten de broedperiode (voor het onderzoeksgebied half maart- half augustus) uit te voeren, wordt het risico op overtreding van de Flora- en Faunawet voor deze vogelsoorten sterk verminderd. Voor het broedseizoen is echter geen vaste periode aangegeven en de broedperiode is tevens afhankelijk van de soort. Jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen. Hiervoor hoeven dus geen bijzondere maatregelen te worden getroffen.